

Breu biografia anecdòtica de Purificació Salas

Purificació Salas Chandri, nasqué a la històrica ciutat de Córdoba el 18 d'abril de 1892 i morí a Sant Quirze del Vallés el 22 de desembre de 1974 a l'edat de 82 anys, després d'una vida exemplar, com esposa, mare i pedagoga dedicada a aquest poble on hi va viure durant 40 anys.

El seu pare Vicens Salas i Camacho era un empleat del Govern Civil i allà on el destinaven ell hi anava seguit de tota la família. Així s'explica que hagués viscut a Madrid, Cuenca, Córdoba, Mallorca, Barcelona, entre d'altres llocs que no recordem. Van tenir tretze fills i com era freqüent en aquelles èpoques, únicament cinc van arribar a grans.

El major dels seus germans, en Cristobal era veterinari. Vivia i exercia a Mataró. Casat amb la Sra. Moret filla del que havia sigut polític i ministre. L'altre germà, en Josep (Tio Pepe com l'anomenàvem nosaltres), començà els estudis eclesiàstics. Després va voler ser torero i finalment acabà sastre. Vivia a Barcelona. Un tercer germà era metge i exercia com a tal a Poboleda (un poble de la comarca del Priorat). L'altre era la Purificació i el més petit, en Lluís era mestre i dirigia el famós Col·legi Mercantil de Sabadell ("Cal Tatxe"). Li fou concedida en vida la medalla de la ciutat de Sabadell i després de finat posaren el seu nom a una plaçeta bastant cèntrica de Sabadell.

Al faltar els seus pares, els germans solters, la Pura i en Lluís, van viure a casa del seu germà gran, a Mataró. Ja exercia com a mestre. Fou en aquesta ciutat on va conèixer el nostre pare, Segimon Sala Torres, fill d'un militar retirat.

Es casaren, llogaren un pis a Barcelona, al carrer Calabria 88, ja que el nostre pare era comptable de l'Energia Elèctrica de Catalunya, ara FECSA, que tenien les oficines a la Plaça Catalunya. Aquí vam néixer Romualdo i cinc anys després en Lluís, els seus únics fills i autors d'aquesta breu biografia.

Com l'interessada era mestre nacional i estava en excedència de tant en quant, havia d'exercir el seu ministeri en algun col·legi per no perdre els drets que tenia com a tal. Així s'explica que anés a Castellbò (Seu d'Urgell), com a mestre i amb els fills molt petits i deixant el marit a Barcelona. Com era l'hivern i ella era molt "fredolica", l'estada va ser només de tres mesos. Tornada a la ciutat Comtal.

Uns anys després, va fer la mateixa maniobra però aquesta vegada a Mafet, un poble al costat d'Agramunt. Allà vàrem viure durant tres anys (temps mínim perquè no perdés els drets de mestre nacional). El nostre pare venia a veure'ns tots els caps de setmana. A Mafet ens estimàvem molt. Recordem les plates de crema que li regalaven, sobretot pel seu sant (La Candelera, el 2 de febrer). Allà la gent era molt modesta, però amables i sobretot molt bona gent. Quant marxarem, va deixar un gran record i molta pena darrera seu. La serventa que teníem, una noia del poble, no ens va voler abandonar i vingué amb nosaltres a Barcelona.

Durant la Guerra Civil Espanyola, amb la falta d'aliment, a Mafet ens van donar farina, patates, etc. Uns anys després, passant per Mafet, alguns amb gran alegria encara ens reconegueren.

De nou, passat el temps reglamentari tornarem a Barcelona en excedència fins que un bon dia restà vacant una plaça de mestre a Sant Quirze de la Serra, com es deia abans. Això passava a l'octubre del 34, un any i escaig abans d'esclatar la revolta. El lloc era ideal, perquè el pare amb la bona comunicació dels trens de la Generalitat podia anar a treballar i dinar a casa i estar amb la família. Així doncs, vàrem decidir fer una visita al poble que aleshores només tenia 300 habitants. Amb mala fortuna, que una pedra que uns marrecs es llançaven va anar a parar al cap de la nostra mare. "Caram quina rebuda", va exclamar, "anem-nos'en tot seguit. Però malgrat tot ens vàrem quedar.

Realment a primera vista semblava un poble per civilitzar. Les baralles amb rocs dels nois d'un carrer amb l'altre eren molt freqüents, i no tots tenien bona punteria.

Quant ens vàrem instal·lar a Sant Quirze, vam deixar el pis de Barcelona per viure al carrer Pi i Margall. En aquest edifici estiguérem poc temps, doncs en Josep Puig, un gran constructor, que després va ser alcalde, va fer una casa al carrer Antoni Duran, relativament petita, però molt bonica. Quant la va acabar ens va dir que l'havia feta per a nosaltres. No ens hi podíem negar i amb molt de gust ens hi instal·larem i visquérem durant uns 40 anys.

En Josepet, així anomenat al poble, també va construir els col·legis instal·lats al carrer Major (ara Pintor Vila Puig) on hi ha el casal dels avis. Constava de dos departaments o sales grans paral·leles, una per nens dirigida per Don Víctor Bartomeu i una per nenes portada per Donya Pura Salas. Aquestes naus estaven separades per una més petita que més endavant va ser parvulari. Al costat mateix fent cantonada hi havia l'ajuntament. Era una casa anglesa amb planta i pis.

Les escoles eren unitàries una per nois i l'altra per noies i cada mestre tenia alumnes des de parvulari fins als 14 anys. A l'escola de nenes, també s'aprenia a fer labors de costura. Les criatures s'hi trobaven tant bé al col·legi que en algunes ocasions que la nostra mare no portava el rellotge i feia sortir alguna nena a mirar l'hora al campanar, aquesta amb picardia, l'enredava per estar més temps a classe. Difícil de creure però veritat.

Hi havia dades molt senyalades al col·legi. Una d'elles era el seu sant. Els donava a tots els alumnes i algun més que s'hi afegia xocolata desfeta i ensaimades. Això que ara no té cap importància, en aquelles èpoques de postguerra era un luxe extraordinari.

Al finalitzar el curs escolar, cada any es representava- primer a la cooperativa (davant de l'actual ajuntament) on hi havia el cinema i després a la Patronal, un festival infantil amb balls i cançons, algunes de les quals encara ara recordem, com "El General Bum-Bum", "Les petites formiguetes", "Les calces del Jan" etc. Hi assistia gairebé tot el poble. A més l'entrada era gratuïta.

Durant la guerra civil espanyola, van passar molts contratemps. El seu fill Romaldo el van portar al front als 17 anys. Era de la "quinta del biberó", després a un camp de concentració a Galícia. Recordem que una nit es van presentar quatre homes armats a registrar la casa, al no trobar res d'importància, varen marxar "esquats". Durant tota la guerra vam tenir com a dona de servei a una monja de la Aliança, (al principi no ho sabíem). També van venir a viure a casa parents als qui una bomba els havia ensorrat el pis de Barcelona. Dormíem els quatre de la nostra família en la mateixa habitació. Tots aquests i més incidents els van aguantar els nostres pares amb paciència i benevolència, a part de la manca de menjar que com es diu se'l treien de la boca per donar-los als fills.

Na Pura Salas, diríem, que no es va destacar per cap obra fantàstica ni monumental, però sí, realitzà quelcom més difícil, aquella labor diària d'ensenyament i educació a través de l'escola, del seu exemple personal i el tracte amb els seus coetanis. Físicament era guapa, al menys, pels nostres ulls, de caràcter amable i bondadós. Pràcticament no tenia enemics. La seva labor docent és demostra pel fet de que gairebé cap nena anava a col·legis Sabadellencs, mentre que abans d'arribar al poble eren moltes les nenes que hi anaven. L'afició que va fer agafar a l'estudi a les seves alumnes es reflecteix a través de les nenes que al sortir del col·legi varen fer estudis superiors. Un exemple el tenim amb la Maria Puig Pujol, directora d'una molt coneguda escola de Sabadell.

Encara que el temps canvia les costums, no dubtem que la seva labor educativa va influir molt en el tracte i comportament dels ciutadans de Sant Quirze.

L'any 1958, a l'edat de 66 anys, es jubilà. Tot i això continuà exercint de mestre donant classes particulars a alguns alumnes.

Després de la seva defunció, l'ajuntament entre ells el batlle Darné, el regidor de cultura Gatell, en Josep Brossa, en Francesc Vivé i alguns altres que preguem que ens disculpin per no recordar-los en aquests moments, feren un just reconeixement a Donya Pura al perpetrar seu nom en un centre docent de Sant Quirze del Vallés.

Romualdo Sala Salas - Mestre i industrial

Lluís Sala Salas - Metge pediatra